

RAN-2008060104050001

M. Com. (Sem. - IV) Examination October - 2025
Financial & Management Accounting (Paper - XI)

Time: 2 Hours]

[Total Marks: 50

સૂચના : / Instructions

- (1) ઉપરોક્ત દર્શાવેલ વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી.
Fill up strictly the above details on your answer book.
- (2) જમણી બાજુ પ્રશ્નના પુરા ગુણ દર્શાવેલ છે.
Figures to the right indicate full marks of the question.
- (3) જરૂરી ગણતરી તમારા જવાબના ભાગરૂપે દર્શાવો.
Show necessary calculation as a part of your answer.

Seat No.:

--	--	--	--	--	--

Student's Signature

પ્ર. 1. સૂચવ્યા પ્રમાણે કરો:

(10)

A. નીચેની માહિતી પરથી ધનલક્ષ્મી બેન્ક લિમિટેડનું પરિશિષ્ટ 11 (અન્ય મિલકતો) તૈયાર કરો:

(04)

વિગત	રૂ.
મકાન	60,00,000
સ્ટેશનરી અને સ્ટેમ્પ	2,00,000
ફર્નિચર	20,00,000
શાખાના હવાલા ખાતે (ઉધાર બાકી)	2,50,000
અગાઉથી ચૂકવેલ ટેક્સ	2,20,000
નહીં મંગાવેલ ડિવિડન્ડ	80,000
રિઝર્વ બેન્ક પાસેથી લોન	3,50,000
રોકાણ પર ચઢેલ વ્યાજ	2,30,000
નોન બેન્કિંગ મિલકતો	80,000
ડિબેનચર અને બોન્ડ્સ	6,00,000

B. યંત્રની પડતર રૂ. 10,00,000 છે. દર વર્ષને અંતે લીઝભાડાની ચુકવણી નીચે મુજબ છે:

(03)

વર્ષ લીઝભાડા (રૂ.)

1	2,50,000
2	2,50,000
3	2,50,000
4	2,50,000
5	2,50,000

15% ના વટાવ દરે વટાવ પરિબળ અનુક્રમે દર વર્ષને અંતે 0.87, 0.76, 0.66, 0.57 અને 0.50.

ઉપરોક્ત લીઝ નાણાકીય લીઝ છે કે કામગીરી લીઝ છે? શા માટે?

C. નીચેની વિગતો સુમો કો-ઓપરેટિવ બેંકના પાકા સરવૈયામાં તમે ક્યાં દર્શાવશો તે જણાવો. (03)

1. વટાવેલી હૂંડીઓ પરનું વળતર
2. પ્રાથમિક ખેત ધિરાણ મંડળીઓ
3. રાજ્ય સરકારની જામીનગીરીઓ
4. અગાઉથી ચૂકવેલ ખર્ચાઓ
5. લોકરનું ભાડું મળવાનું બાકી
6. રોકાણ વધઘટ ભંડોળ

પ્ર. 2. રાજુ લિમિટેડે, શ્યામ લિમિટેડ પાસેથી એક મોટરકાર તા. 01-04-2019ના રોજ ભાડાપટ્ટાથી લીધું. તેને લગતી વિગતો નીચે મુજબ છે: (14)

1. મોટર કારની વાજબી કિંમત: (?)
2. ભાડાપટ્ટાનો સમયગાળો: 4 વર્ષ
3. ચાર વર્ષના અંતે ભંગાર કિંમત: શૂન્ય
4. નાણાકીય ખર્ચ: 9% વાર્ષિક
5. લીઝ કરાર અંગે રાજુ લિમિટેડ ચુકવેલ ખર્ચ: રૂ. 72,000
6. લીઝ કરાર અંગે શ્યામ લિમિટેડ ચુકવેલ ખર્ચ: રૂ. 36,360
7. ઘસારો: 25% વાર્ષિક
8. લીઝ ભાડાની ચુકવણી નીચે મુજબ છે:

તારીખ	રકમ (રૂ.)
01-04-2019	1,18,180
31-03-2020	5,78,000
31-03-2021	5,39,750
31-03-2022	5,01,500
31-03-2023	4,63,250

તા. 31-03-2020ના રોજ લીઝ ભાડાની રકમમાં ₹ 1,53,000નો નાણાકીય ખર્ચનો સમાવેશ થયેલ હતો. ફક્ત પ્રથમ વર્ષ માટે શ્યામ લિમિટેડના ચોપડામાં આમનોંધ લખો. રાજુ લિમિટેડના ચોપડામાં નીચેના ખાતાઓ બનાવો:

1. મોટરકારનું ખાતું
2. શ્યામ લિમિટેડનું ખાતું
3. નાણાકીય ચાર્જનું ખાતું

અથવા

પ્ર. 2. યશસ્વી લિમિટેડે, જયસ્વાલ લિમિટેડ પાસેથી એક યંત્ર તા. 01-01-2019ના રોજ ભાડાપટ્ટાથી લીધું. તેને લગતી વિગતો નીચે મુજબ છે: (14)

1. યંત્રની વાજબી કિંમત: (?)
2. ભાડાપટ્ટાનો સમયગાળો: 4 વર્ષ
3. લીઝ ભાડાની ચુકવણી નીચે મુજબ છે:

વર્ષ	રકમ (રૂ.)
2019	1,02,500
2020	52,500
2021	35,000
2022	27,500

4. લીઝ ભાડું વર્ષની શરૂઆતમાં ચૂકવવાપાત્ર છે.
5. ચાર વર્ષના અંતે ભંગાર કિંમત: રૂ. 10,000
6. નાણાકીય ખર્ચ: 14% વાર્ષિક
7. લીઝ કરાર અંગે જયસ્વાલ લિમિટેડ ચુકવેલ ખર્ચ: રૂ. 1,200
8. યંત્ર પર વાર્ષિક 30% લેખે ઘસારો ઘટતી જતી બાકીની રીતે ગણવામાં આવે છે.
9. યશસ્વી લિમિટેડના ચોપડામાં તા. 31-12-2021ના રોજ યંત્રના ઘસારાની આમનોંધ નીચે મુજબ હતી:

લીઝ યંત્ર ઘસારા ખાતે ઉ. 29,400

લીઝ યંત્ર ખાતે જ. 29,400

ઉપરોક્ત માહિતી પરથી યશસ્વી લિમિટેડના ચોપડામાં, જયસ્વાલ લિમિટેડનું ખાતુ અને નાણાકીય ખર્ચનું ખાતું તૈયાર કરી, દરેક વર્ષની અસરો નફા-નુકસાન ખાતામાં અને પાકા સરવૈયામાં દર્શાવો તથા જયસ્વાલ લિમિટેડના ચોપડામાં ફક્ત પ્રથમ વર્ષની આમનોંધ લખો.

પ્ર. 3.

તા. 31/03/2024ના રોજ આર્થ-લક્ષ્મી કો-ઓપરેટિવ બેંક લિમિટેડની કાચા સરવૈયાની માહિતી નીચે મુજબ છે.

(14)

ઉધાર બાકીઓ	(રૂ.)	જમા બાકીઓ	(રૂ.)
ચાલુ ખાતા	50,000	બિલ્ડિંગ ફંડ	68,000
લાંબા ગાળાની લોન	12,00,000	મકાન માટે ઘસારા ભંડોળ	40,000
ફર્નિચર અને તિજોરીઓ	1,00,000	કમિશન અને દલાલી	16,000
શાખાના હવાલાઓ	4,600	નફા નુકસાન ખાતુ (1/4/23)	38,000
10% સરકારી જમીનગીરીઓ	30,000	વ્યાજ અને વટાવ	4,66,000
મકાન	2,80,000	બાંધી મુદતની થાપણો:	
ગોણ બેંકના શેર	35,000	વ્યક્તિગત	15,20,000
કાનૂની ખર્ચા	5,400	અન્ય મંડળીઓ	1,02,000
પગાર-ભથ્થા	54,000	ચાલુ ખાતાઓ:	
હાથ પર રોકડ અને RBIમાં સિલક	1,60,000	વ્યક્તિગત	5,00,000
ડિરેક્ટર ફી	16,000	જિલ્લા સહકારી બેંક	2,00,000
બાંધી મુદતની થાપણો	70,000	અન્ય મંડળોઓ	42,000
ઓડિટ ફી	8,000	બચત ખાતાઓ	
મધ્યમ ગાળાની લોન	17,00,000	વ્યક્તિગત	4,90,000
ભાડુ, વેરો, વીમો	12,000	કાનૂની અનામત	42,000
થાપણો પર વ્યાજ	2,82,000	મુદત વીતી વ્યાજ અને અનામત	5,400
મકાન પર ઘસારો	14,000	શંકાસ્પદ દેવાની જોગવાઈ	16,000
ગોણ રાજ્ય ભાગીદારી નિધિનું રોકાણ	50,000	નહિ મંગાવેલ ડિવિડન્ડ	600
ફર્નિચર પર ઘસારો	4,000	શેરમૂડી (રૂ. 10 નો એક શેર એવા પૂરેપૂરા ભરપાઈ થયેલા)	4,00,000
સ્ટેશનરી-છપામણી	10,000	ગોણ રાજ્ય ભાગીદારી નિધી	50,000
નોન બેન્કિંગ મિલકતો	15,000	ફર્નિચર માટે ઘસારા ભંડોળ	12,000

		વટાવેલી હુડીઓ પરનું વળતર (01-04-2023)	2,000
		પબ્લિક પ્રોવિડન્ટ ફંડ ખાતાઓ	90,000
	41,00,000		41,00,000

અન્ય માહિતી:

1. બેંક સામે દેવા તરીકે નહીં સ્વીકારેલા દાવાઓ રૂ. 40,000ના હતા.
 2. જરૂરી રકમની કાયદા મુજબના અનામતની અને શિક્ષણ ફંડની જોગવાઈ કરવી.
 3. વટાવેલી હુડીઓ પરનું વળતર રૂ. 4,000.
 4. ડિરેક્ટરોએ શેરમૂડી પર 10% ડિવિડન્ડ ચૂકવવાની ભલામણ કરી છે.
 5. ગ્રાહકો વતી વસૂલ કરવાની હુડીઓ રૂ. 1,20,000 હતી.
 6. લોકરનું ભાડું રૂ. 3,000 મળવાનું બાકી છે.
- ઉપરોક્ત માહિતીના આધારે આર્ય-લક્ષ્મી કો-ઓપરેટિવ બેન્ક લિમિટેડનું તા. 31મી માર્ચ 2024ના રોજ પૂરા થતા વર્ષનું નફા-નુકસાન ખાતુ અને તે જ તારીખના રોજનું પાકું સરવૈયું તૈયાર કરો.

અથવા

- પ્ર. 3. રોયલ બેન્કની નીચેની માહિતી પરથી તા. 31મી માર્ચ 2024ના રોજનું બેન્કિંગ નિયમન કાયદા મુજબ ફોર્મ 'A' મુજબનું પાકું સરવૈયું તથા તે દિવસે પૂરા થતા વર્ષનું ફોર્મ 'B' મુજબનું નફા-નુકસાન ખાતું તૈયાર કરો: (14)

વિગત	(રૂ.)	વિગત	(રૂ.)
વટાવેલી અને ખરીદેલ હુડીઓ	6,00,000	ટ્રેઝરી બિલ્સ	15,05,000
ટ્રાવેલર્સ ચેક	5,00,000	લોન પર વ્યાજ	31,50,000
સ્ટાફ સલામતી ડિપોઝિટ	4,90,000	શાખાના હવાલાઓ (ઉધાર બાકી)	5,25,000
કેશ કેડિટ-ઓવરડ્રાફ્ટ પર વ્યાજ	19,25,000	કાનૂની અનામત	1,05,00,000
સ્ટેશનરી છપામણી	3,50,000	ભાડું, વેરો, વીજળી	1,75,000
મકાન (01-07-2023)	35,00,000	ડિરેક્ટર ફી	8,00,000
કર્મચારીના પગારમાંથી આવકવેરા કપાત	7,000	ઈમ્પીરીયલ કંપનીના શેર ઈશ્યુ ઓપરેટિંગ ફી	3,50,000
વાહનો	8,75,000	બચત ખાતા પર વ્યાજ	5,00,000
વીમા પ્રીમિયમ	70,000	ચાંદી	8,75,000
બાંધી મુદતની થાપણો	84,00,000	શેર મૂડી	1,05,00,000
કેશ કેડિટ-બેન્ક ઓવર ડ્રાફ્ટ	1,15,00,000	રોકડ સિલક	24,85,000
બચત ખાતા	65,63,000	કમિશન અને દલાલી	11,90,000
કેશ સર્ટિફિકેટ	21,00,000	સેફ ડિપોઝિટ વૉલ્ટનું ભાડું	3,85,000
પરચુરણ આવક	1,40,000	સહજ બેંકમાં સિલક	7,00,000
સ્ટેશનરી સ્ટોક	6,30,000	ટૂંકા ગાળાની લોન	1,83,50,000
પગાર-ભથ્થા	14,50,000	સોનું	5,25,000
બાંધી મુદતની થાપણો પર વ્યાજ	5,85,000	ઓડિટ ફી	2,00,000

અન્ય માહિતી:

1. આવકવેરાની રૂ. 2,18,000ની જોગવાઈ કરો.

2. તા. 31-03-2024ના રોજ ગ્રાહકો વતી સ્વીકાર, વેચાણ શેરોની રકમ ₹ 1,50,000.
3. જરૂરી રકમની કાયદા મુજબના અનામતની જોગવાઈ કરવી.
4. વાહનો પર 20% ઘસારો ગણો. વાહનો તા. 01-10-2023ના રોજ ખરીદા હતા.
5. તા. 31-03-2024ના રોજ વસૂલાત માટેની હૂંડી રૂ. 6,00,000.
6. મકાન પર 10% ઘસારો ગણો.
7. બધી વટાવેલી હૂંડીઓની સરેરાશ પાકતી તા. 12-06-2024 છે. તેનો સરેરાશ વટાવ દર વાર્ષિક 10% છે.

પ્ર. 4. ટૂંકનોંધ લખો. (ગમે તે ત્રણ)

(12)

1. ભાડાપટ્ટાના પ્રકારો
2. હિસાબી ધોરણ 7 - બાંધકામના કરારો
3. નોન બેન્કિંગ મિલકતો અને સંભવિત દેવાઓ
4. મુખ્ય/ગોણ રાજ્ય ભાગીદારી નિધિ
5. હિસાબી ધોરણ 12 - સરકારી અનુદાનના હિસાબો

ENGLISH VERSION

Q. 1. Do as directed:

(10)

- A. From the following information of Dhanlaxmi Bank Ltd. prepare Schedule-11 (Other Assests):

(04)

Particulars	Rs.
Building	60,00,000
Stationery and stamp	2,00,000
Furniture	20,00,000
Branch Adjustment Account (Debit balance)	2,50,000
Tax paid in advance	2,20,000
Unclaimed dividend	80,000
Loan from Reserve Bank	3,50,000
Accrued interest on investment	2,30,000
Non-Banking assets	80,000
Debentures and bonds	6,00,000

- B. Cost of machine Rs. 10,00,000. Payments of Lease rent at the end of each year are as follows:

(03)

Year Lease Rent (Rs.)

1	2,50,000
2	2,50,000
3	2,50,000
4	2,50,000
5	2,50,000

Discount factor at 15% p.a. for end of each year are 0.87, 0.76, 0.66, 0.57 and 0.50
Decide whether the above lease is financial lease or operating lease? Why?

- C. Where you will indicate following particulars in the Balance Sheet of Sumo Co-operative Bank? (03)
1. Rebate on bills discounted
 2. Primary Agricultural Credit Society
 3. State Government Securities
 4. Prepaid expenses
 5. Locker's rent outstanding
 6. Investment Fluctuation Fund

- Q. 2. Raju Ltd. takes a motor car on lease 01-04-2019 from Shyam Ltd. The following are the relevant details: (14)
1. Fair value of the motor car: ?
 2. Leasing period: 4 years
 3. Residual value after four years: Zero
 4. Financial charges: 9% p.a.
 5. Raju Ltd. paid expenses for lease agreement: Rs. 72,000.
 6. Shyam Ltd. paid expenses for lease agreement: Rs. 36,360
 7. Depreciation: 25% p.a.
 8. Payment of lease rent are as follows:

Date	Amount Rs.
01-04-2019	1,18,180
31-03-2020	5,78,000
31-03-2021	5,39,750
31-03-2022	5,01,500
31-03-2023	4,63,250

On 31-03-2020 Rs. 1,53,000 Financial charges included in amount of Lease rental. Pass journal entries in the books of Shyam Ltd. only for the first year. Also Prepare the following accounts in the books of Raju Ltd.:

1. Motorcar Account
2. Shyam Ltd. Account
3. Financial charges Account

OR

- Q. 2. Yashasvi limited takes a machine on lease on 01-01-2019 from Jaiswal Limited. The following are the relevant details: (14)
1. Fair value of the machine: ?
 2. Leasing period: 4 years
 3. Payment of lease rent are as follows:

Year	Amount (Rs.)
2019	1,02,500
2020	52,500
2021	35,000
2022	27,500

4. The lease rent is payable at the commencement of every year.
5. Residual value after four years: 10,000
6. Financial charges: 14% p.a.
7. Jaiswal Ltd. paid expenses for lease agreement: Rs. 1,200
8. Depreciation is charged at 30% P.A. as per reducing balance method.
9. The following journal entry was passed in the books of Yashasvi Ltd. as on 31-12-2021:

Lease Machine Depreciation A/c.....Dr. 29,400

To Lease Machine A/c.....Cr. 29,400

From the above information prepare Jaiswal Ltd. Account and Financial Charges Account in the books of Yashasvi Limited, show its presentation in profit & loss account and balance sheet for all the years. Also write journal entries in the books of Jaiswal Limited for only first year.

Q. 3.

The following is the trial balance of Arya-Laxmi Co-operative bank ltd, as on 31/03/2024:

(14)

Debit balances	Rs.	Credit balances	Rs.
Current A/c	50,000	Building Fund	68,000
Long term loan	12,00,000	Depreciation Fund for Building	40,000
Furniture & vaults	1,00,000	Commission & brokerage	16,000
Branch adjustments	4,600	Profit & Loss A/c (1/4/23)	38,000
10% Government securities	30,000	Interest & discount	4,66,000
Building	2,80,000	Fixed deposits:	
Shares of subsidiary bank	35,000	Individuals	15,20,000
Legal expenses	5,400	Other societies	1,02,000
Salaries & allowances	54,000	Current Accounts:	
Cash on hand & with RBI	1,60,000	Individuals	5,00,000
Director's fees	16,000	District Co-op. Bank	2,00,000
Fixed Deposits	70,000	Other societies	42,000
Audit fees	8,000	Saving Accounts:	
Medium term loan	17,00,000	Individuals	4,90,000
Rates, tax & insurance	12,000	Statutory Reserve	42,000
Interest on deposits	2,82,000	Overdue interest reserve	5,400
Depreciation on Building	14,000	Provision for doubtful debts	16,000
Investment in Subsidiary state partnership fund	50,000	Unclaimed dividend	600
Depreciation on Furniture	4,000	Share capital (Shares of Rs. 10 each fully paid up)	4,00,000
Printing & stationery	10,000	Subsidiary state partnership fund	50,000
Non banking assets	15,000	Depreciation Fund for Furniture	12,000
		Rebate on bills discounted (1/4/23)	2,000
		Public Provident Fund Account	90,000
	41,00,000		41,00,000

Additional information:

1. Claims against bank not acknowledged as debt amounted to Rs. 40,000.
2. As per law make necessary provisions for statutory reserve and education fund
3. Rebate on bills discounted Rs. 4,000.
4. Directors have proposed to pay 10% dividend on share capital.

5. Bills for collection on behalf of customers amounting to Rs. 1,20,000.

6. Locker's rent due but not received amounted to Rs. 3,000.

From the above information, you are required to prepare Profit & Loss Account for the year ended as on 31st March, 2024 and Balance sheet as on that date of

Arya-Laxmi Co-operative Bank Ltd

OR

- Q. 3.** From the following balances of Royal Bank as on 31st March, 2024, prepare balance sheet as per Indian Banking Regulation Act in Form "A" and Profit and Loss Account in Form "B" as on the year ending that date. (14)

Particulars	Rs.	Particulars	Rs.
Bills purchased & discounted	6,00,000	Treasury bills	15,05,000
Traveller's cheque	5,00,000	Interest on loan	31,50,000
Staff security deposit	4,90,000	Branch adjustments (Debit b/s)	5,25,000
Interest on cash credit-overdraft	19,25,000	Statutory reserve	1,05,00,000
Printing-stationery	3,50,000	Rent, taxes, electricity	1,75,000
Building (1-7-2023)	35,00,000	Director's fees	8,00,000
Income tax deduction from employee's salary	7,000	Imperial Co's share issue operating fees	3,50,000
Vehicles	8,75,000	Interest on saving account	5,00,000
Insurance premium	70,000	Silver	8,75,000
Fixed Deposit	84,00,000	Share Capital	1,05,00,000
Cash credit-bank overdraft	1,15,00,000	Cash balance	24,85,000
Saving accounts	65,63,000	Commission-brokerage	11,90,000
Cash certificate	21,00,000	Safe deposit vault's rent	3,85,000
Sundry income	1,40,000	Balance in Sahaj Bank	7,00,000
Stationery stock	6,30,000	Short term Loan	1,83,50,000
Salary & allowances	14,50,000	Gold	5,25,000
Interest on fixed deposit	5,85,000	Audit fees	2,00,000

Additional information:

- Provision for taxation Rs. 2,18,000.
- On 31-03-2024 accepted-endorsed on behalf of customers amounting to Rs. 1,50,000.
- Make provision for statutory reserve as per law.
- Calculate 20% depreciation on vehicles, on 1-10-2023 vehicles was purchased.
- On 31-03-2024 bills for collection Rs. 6,00,000.
- Calculate 10% depreciation on building.
- All discounted bill's average maturity date was 12-06-2024. The bills were discounted at 10% p.a.

- Q. 4.** Write short notes on (any three): (12)

- Types of lease
- Accounting standard 7- Construction Contracts
- Non-Banking Assets & Contingent liabilities
- Principal/Subsidiary state partnership fund
- Accounting standard 12- Accounting for Government grants